europe direct Prešov

2
2021

Newsletter

Informačné centrum EUROPE DIRECT-PREŠOV

„EÚ bližšia k obyvateľom Prešovského kraja a obyvatelia bližší k EÚ“

Akčný plán SAMIRA: Podpora európskeho plánu na boj proti rakovine

Komisia predstavila svoj akčný plán SAMIRA – strategický program pre zdravotnícke, priemyselné a výskumné aplikácie týkajúce sa jadrových a rádiologických technológií. Plán zlepší koordináciu v EÚ, zabezpečí, aby rádiologické a jadrové technológie boli naďalej prospešné pre zdravie občanov EÚ, a prispeje k boju proti rakovine a iným chorobám.

Komisárka pre energiu **Simsonová** uviedla: *„Súčasná pandémia nám všetkým pripomenula, aké dôležité je zdravie a že treba urobiť všetko, čo je v našich silách, na zlepšenie životných podmienok našich občanov. Bezpečné používanie rádiologických a jadrových technológií na lekárske účely je veľmi užitočný nástroj v našom arzenáli, ktorý v súčasnosti využívajú stovky*

miliónov pacientov v celej Európe. Tento akčný plán zabezpečí, že EÚ bude naďalej svetovým lídrom v dodávkach lekárskych rádioizotopov a vo vývoji rádiologickej diagnostiky a liečby, pričom bude uplatňovať najvyššie normy kvality a bezpečnosti.“

Komisárka pre zdravie a bezpečnosť potravín Stella **Kyriakidesová** ďalej uviedla*: „Vďaka európskemu plánu na boj proti rakovine prijmeme opatrenia, aby sme zabezpečili, že sa bude robiť viac skríningov a že budú kvalitnejšie. Na to potrebujeme bezpečné a veľmi kvalitné radiačné technológie. Rádiologické zobrazovanie je nevyhnutné na včasné odhaľovanie a diagnostiku rakoviny a rádioterapiu podstupuje viac než polovica onkologických pacientov. Táto technológia je stálou súčasťou života týchto pacientov. Akčný plán SAMIRA je naším prvým výstupom v rámci európskeho plánu na boj proti rakovine a je vynikajúcim príkladom spolupráce medzi komunitami v oblasti energetiky, zdravia a výskumu.“*

Akčný plán SAMIRA zaisťuje, aby mali občania EÚ v rámci lekárskej starostlivosti prístup ku kvalitným rádiologickým a jadrovým technológiám, ktoré spĺňajú najvyššie bezpečnostné normy. V pláne sa definujú akcie a opatrenia v troch kľúčových oblastiach: i) zabezpečenie dodávok lekárskych rádioizotopov, ii) zlepšenie kvality a bezpečnosti žiarenia používaného v medicíne a iii) uľahčenie inovácií a technologického rozvoja v oblasti lekárskych aplikácií ionizujúceho žiarenia. Pokiaľ ide o akcie:

Komisia založí **európsku iniciatívu za zriadenie rádioizotopového centra (ERVI)** v snahe udržať celosvetové vedúce postavenie Európy v dodávkach lekárskych rádioizotopov a pomôcť urýchliť vývoj a zavádzanie nových rádioizotopov a výrobných metód. Komisia zabezpečí súčinnosť medzi Výskumným a vzdelávacím programom Euratomu a klastrom „Zdravie“ v rámci programu EÚ pre výskum Horizont Európa vypracovaním a realizáciou **výskumného plánu** pre lekárske aplikácie jadrových a radiačných technológií.

Súvislosti

V boji proti rakovine zohrávajú kľúčovú úlohu rôzne jadrové a radiačné technológie. Technológie ako mamografia, počítačová tomografia a iné formy rádiologického zobrazovania sú nevyhnutné vo všetkých štádiách manažmentu rakoviny. Rádioterapia patrí k najúčinnejším, najefektívnejším a najpoužívanejším spôsobom liečby rakoviny, ktoré majú pacienti a lekári k dispozícii. Nukleárna medicína sa bežne používa na diagnostiku rakoviny a následnú starostlivosť a čoraz častejšie aj na liečbu rakoviny.

Vďaka jedinečnej dodávateľskej sieti, inovatívnemu technologickému vývoju a silnému zameraniu na klinický výskum zohráva Európa ústrednú úlohu v oblasti nukleárnej medicíny. EÚ je najväčším dodávateľom lekárskych rádioizotopov na svete a jej trhový podiel v prípade niektorých najpoužívanejších rádioizotopov predstavuje viac než 60 %. Podieľala sa na nedávnom najvýznamnejšom farmaceutickom a klinickom vývoji v oblasti liečby rakoviny pomocou nukleárnej medicíny.

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_21_265

Komisia vypláca 14 miliárd eur z nástroja SURE deviatim členským štátom EÚ

Európska komisia vyplatila 14 mld. eur deviatim členským štátom vo štvrtej tranži finančnej podpory členským štátom z nástroja SURE. Ide o prvú platbu v roku 2021. V rámci týchto operácií dostalo Belgicko 2 miliardy eur, Cyprus 229 miliónov eur, Maďarsko 304 miliónov eur, Lotyšsko 72 miliónov eur, Poľsko 4,28 miliardy eur, Slovinsko 913 miliónov eur, Španielsko 1,03 miliardy eur, Grécko 728 miliónov eur a Taliansko 4,45 miliardy eur.

Všetkých deväť členských štátov už dostalo finančnú podporu z nástroja SURE v roku 2020 v rámci jednej z prvých troch operácií emitovania a vyplácania, ktoré sa uskutočnili v roku 2020. Tieto úvery pomôžu členským štátom riešiť náhle zvýšenie verejných výdavkov určených na zachovanie zamestnanosti.

Rovnako im pomôžu pokryť náklady priamo súvisiace s financovaním národných programov skráteného pracovného času. Aktuálne úhrady nasledujú po emisii štvrtého sociálno-investičného dlhopisu v rámci nástroja EÚ SURE, ktorá vyvolala značný záujem investorov.

Po tomto vyplatení prostriedkov dostalo 15 členských štátov z nástroja SURE celkovo 53,5 miliardy eur. Keď budú z nástroja SURE vyplatené všetky prostriedky, Belgicko dostane celkovo 7,8 miliardy eur, Cyprus 479 miliónov eur, Maďarsko 504 miliónov eur, Lotyšsko 192 miliónov eur, Poľsko 11,2 miliardy eur, Slovinsko 1,1 miliardy eur, Španielsko 21,3 miliardy eur, Grécko 2,7 miliardy eur a Taliansko 27,4 miliardy eur.

Prehľad doteraz vyplatených súm a rôznych splatností dlhopisov je k dispozícii tu. Rozdelenie 90,3 miliardy eur, ktoré boli doteraz schválené pre 18 členských štátov, je k dispozícii tu. Členské štáty môžu stále predkladať žiadosti o finančnú podporu z nástroja SURE, ktorý má celkovú kapacitu až 100 miliárd eur.

Vyjadrenia členov kolégia komisárov:

Predsedníčka Ursula **von der Leyenová** v tejto súvislosti uviedla: *„V rámci programu SURE EÚ zmobilizovala až 100 miliárd eur vo forme úverov pre členské štáty EÚ na záchranu a udržanie pracovných miest. Tieto finančné prostriedky sa pravidelne dostávajú do našich členských štátov a finančne im pomáhajú zmierňovať vplyv pandémie koronavírusu.“*

Komisár **Johannes Hahn**, zodpovedný za rozpočet a administratívu, dodal: *„V nadväznosti na štvrtú úspešnú emisiu dlhopisov v rámci programu SURE sme teraz vyplatili viac než polovicu finančných prostriedkov plánovaných v rámci tohto nástroja. 15 členských štátov, ktoré dostali finančné prostriedky z prvých štyroch tranží, má teraz lepšie podmienky na zmiernenie sociálneho vplyvu pandémie koronavírusu..“*

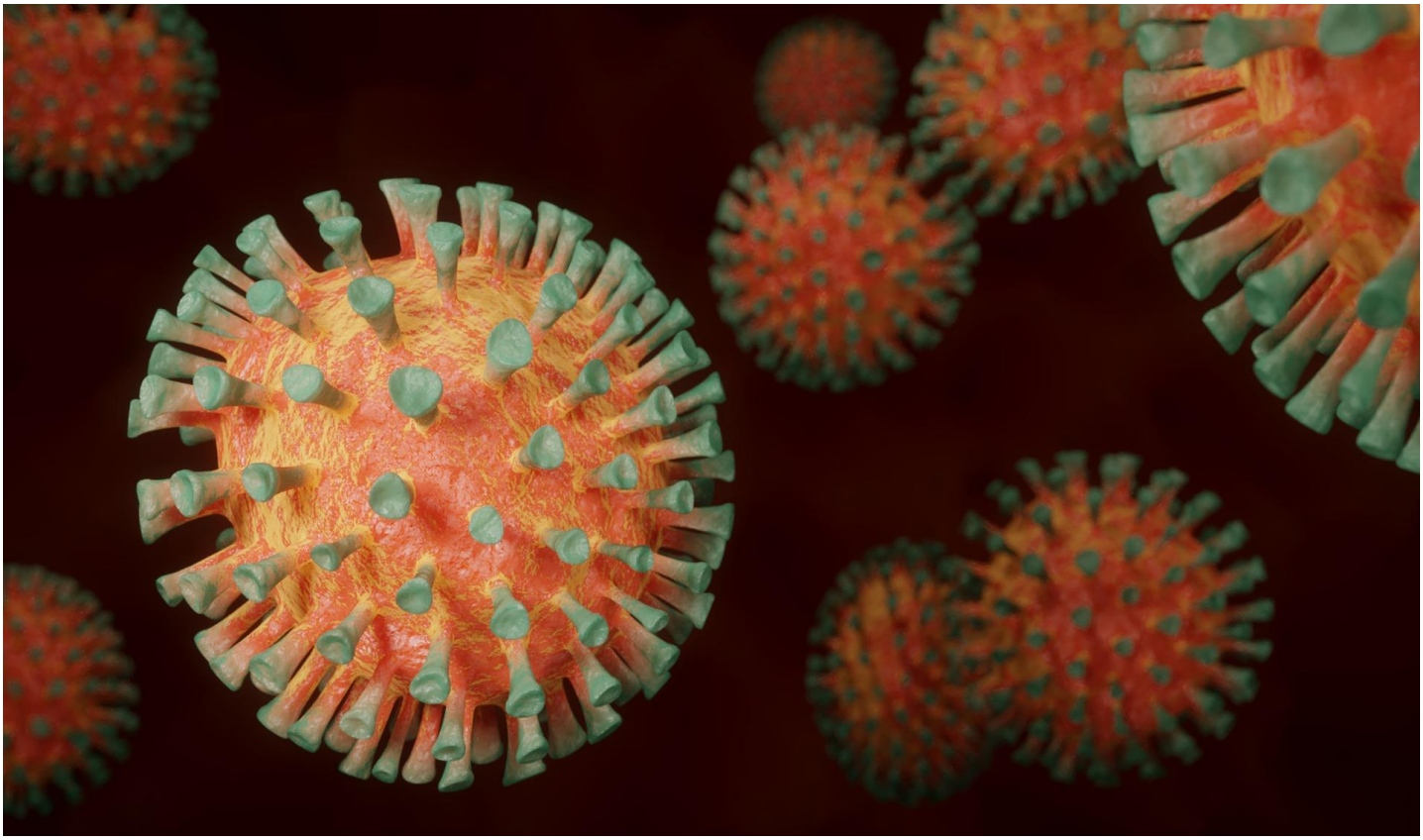

Komisár pre hospodárstvo Paolo **Gentiloni** v tejto súvislosti povedal: *„Európska komisia dnes vypláca ďalších 14 miliárd eur na podporu pracovníkov v deviatich ťažko zasiahnutých krajinách EÚ. Pandémia stále spomaľuje naše hospodárstva a hoci vieme, že v budúcnosti nám svitá nádej, ešte nevieme, ako dlho to potrvá, kým pandémiu porazíme. Preto je nástroj SURE spolu s európskou solidaritou, ktorú reprezentuje, taký dôležitý.“*

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_21_309

Európa sa pripravuje na zvýšenú hrozbu, ktorú predstavujú nové varianty koronavírusu

Komisia navrhuje okamžité opatrenia v snahe pripraviť Európu na zvýšenú hrozbu, ktorú predstavujú varianty koronavírusu. Nový európsky plán pripravenosti na biologickú obranu proti variantom COVID-19 s názvom Inkubátor HERA bude zahŕňať spoluprácu s výskumníkmi, biotechnologickými spoločnosťami, výrobcami a so subjektmi verejného sektora v EÚ a na celom svete s cieľom odhaľovať nové varianty, poskytovať stimuly na vývoj nových a upravených vakcín, urýchliť proces schvaľovania týchto vakcín a zabezpečiť navýšenie výrobných kapacít.

Je dôležité konať teraz, keďže sa naďalej objavujú nové varianty koronavírusu a vznikajú ťažkosti pri rozširovaní kapacít na výrobu vakcín. Inkubátor HERA bude slúžiť aj ako koncepcia dlhodobej pripravenosti EÚ na núdzové zdravotné situácie. Kľúčové opatrenia na zlepšenie pripravenosti, vývoj vakcín proti novým variantom a navýšenie priemyselnej výroby:

Odhaľovať, analyzovať a posudzovať varianty

vývoj špecializovaných testov na odhaľovanie nových variantov a podpora sekvenovania genómu v členských štátoch z finančných prostriedkov EÚ vo výške najmenej 75 miliónov EUR.

Dosiahnutie cieľa, ktorým je **sekvenovanie genómu** 5 % pozitívnych testov s cieľom pomôcť identifikovať varianty, monitorovať ich šírenie medzi obyvateľmi a preveriť vplyv variantov na prenosnosť ako aj zintenzívnenie výskumu a výmeny údajov o variantoch vďaka finančným prostriedkom vo výške 150 miliónov EUR.

Vytvorenie siete **VACCELERATE** na klinické skúšky v súvislosti s ochorením COVID-19, do ktorej sa zapojilo 16 členských štátov EÚ a päť pridružených krajín vrátane Švajčiarska a Izraela s cieľom vymieňať si údaje a postupne zahrnúť medzi účastníkov klinických skúšok aj deti a mladých dospelých.

Urýchliť regulačné schvaľovanie upravených vakcín: EÚ na základe modelu každoročného očkovania proti chrípke umožní zrýchlené schvaľovanie upravených vakcín proti ochoreniu COVID-19, a to:

úpravou regulačného rámca, napríklad zmenou regulačného postupu, aby bolo možné schváliť upravenú vakcínu na základe menšieho súboru dodatočných údajov predkladaných priebežne Európskej agentúre pre lieky (EMA **usmerňovaním vývojárov** vakcín, pokiaľ ide o údaje požadované EMA, aby boli požiadavky na varianty známe vopred; **zjednodušením certifikácie** nových alebo reprofilizovaných výrobných závodov, ktoré spočíva vo včasnom zapojení regulačných orgánov; **zvážením novej kategórie** núdzového schvaľovania vakcín na úrovni EÚ zahŕňajúceho spoločnú zodpovednosť členských štátov.

Zväčšiť výrobu vakcín proti COVID-19. EÚ v tomto smere plánuje aktualizovať a uzatvárať nové dohody o predbežnom nákupe vakcín, aby z finančných prostriedkov EÚ podporila vývoj nových a upravených vakcín. Ich súčasťou bude podrobný a dôveryhodný plán, v ktorom sa preukáže schopnosť vyrábať vakcíny v EÚ v spoľahlivom časovom horizonte. Ďalej úzko spolupracovať s výrobcami s cieľom pomôcť pri monitorovaní dodávateľských reťazcov a riešení zistených prekážok výroby či podporovať výrobu dodatočných vakcín zameraných proti novým variantom,

Oznámené opatrenia doplnia globálnu spoluprácu prostredníctvom Svetovej zdravotníckej organizácie a globálne iniciatívy v oblasti vakcín. Takisto pripravia podmienky pre **Úrad EÚ pre pripravenosť a reakcie na núdzové zdravotné situácie (HERA)**. HERA bude stavať na týchto prijatých opatreniach a stane sa stálou štruktúrou pre modelovanie rizík, globálny dohľad, transfery technológií, výrobnú kapacitu, mapovanie rizík v dodávateľskom reťazci, flexibilnú výrobnú kapacitu a výskum a vývoj v oblasti vakcín a liekov.

Vyjadrenia členov kolégia komisárov:

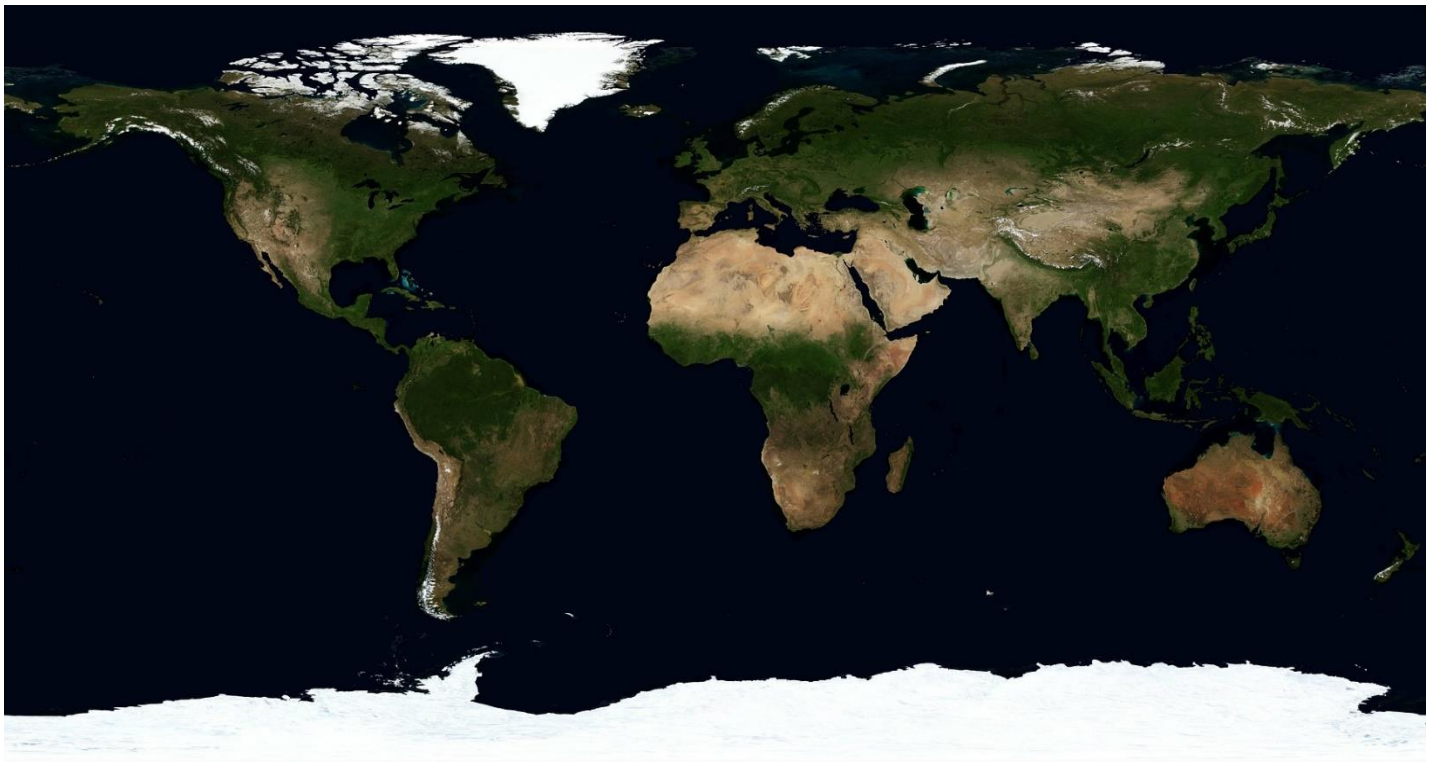
Predsedníčka Európskej komisie Ursula **von der Leyenová** uviedla: *„Našou prioritou je zabezpečiť, aby všetci Európania mali prístup k bezpečným a účinným vakcínam proti ochoreniu COVID-19 čo najskôr. Zároveň sa rýchlo objavujú nové varianty vírusu a my musíme prispôsobiť našu reakciu ešte rýchlejšie. Aby sme si udržali náskok, dnes spúšťame Inkubátor HERA. Spája vedu, priemysel a subjekty verejného sektora a zhromažďuje všetky dostupné zdroje, aby sme mohli reagovať na túto výzvu.“*

Podpredseda EK Margaritis **Schinas** uviedol: *„V boji proti vírusu predvídame problémy a konáme proaktívne, aby sme na riešenie negatívneho vplyvu variantov využili všetky prostriedky. Prostredníctvom nášho nového plánu pripravenosti na biologickú obranu s názvom Inkubátor HERA sa zaoberáme paralelnými alebo následnými vlnami pandémií spôsobenými variantmi vírusu. Dnešný návrh je dokonalým príkladom toho, v čom je EÚ najlepšia: vo vyvíjaní spoločného úsilia a jeho podpore finančnými prostriedkami.“*

Stella **Kyriakidesová**, komisárka pre zdravie a bezpečnosť potravín, dodala: *„Európa je odhodlaná udržať si pred hrozbou nových variantov koronavírusu náskok. Inkubátor HERA je príkladom obozretnosti, predvídania a jednotnej reakcie. Boj proti novým variantom koronavírusu a zväčšenie kapacity na výrobu vakcín sú pre nás dvojitou výzvou, s ktorou sa dokážeme vysporiadať. Budovaním mostov medzi výskumníkmi, zástupcami priemyslu a regulačnými orgánmi sa urýchlia procesy, počnúc odhaľovaním variantov až po schvaľovanie a výrobu vakcín.“*

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_21_641

Nová stratégia Únie pre adaptáciu na zmenu klímy: Budujeme odolnosť

Európska komisia prijala novú stratégiu adaptácie na zmenu klímy, v ktorej vytýčila smerovanie príprav na nevyhnutné dôsledky zmeny klímy. EÚ robí všetko, čo je v jej silách, aby zmiernila zmenu klímy, a to na svojom území i na medzinárodnej scéne. Na nevyhnutné dôsledky sa však musíme pripraviť. Zmena klímy si v Európe a na celom svete už vyberá svoju daň – či v podobe smrteľných vĺn horúčav, ničivého sucha, alebo hynúcich lesov a erodovaného pobrežia v dôsledku stúpajúcej hladiny morí.

Predložené návrhy vychádzajú zo stratégie pre adaptáciu na zmenu klímy z roku 2013 a ich účelom je preniesť pozornosť z chápania problému na vypracúvanie riešení a začať plány aj realizovať. Výkonný podpredseda pre Európsku zelenú dohodu Frans **Timmermans** vyhlásil: *„Pandémia COVID-19 nám bolestivo pripomenula, že nedostatočná príprava môže mať strašné dôsledky. Proti klimatickej kríze vakcína neexistuje. Môžeme však proti nej bojovať a pripraviť sa na jej nevyhnutné dôsledky. Vplyvy zmeny klímy sú už citeľné všade – v Európskej únii, ako aj za jej hranicami. Nová stratégia adaptácie na zmenu klímy nám ponúka nástroje na zrýchlenie a prehĺbenie prípravných prác. Ak sa pripravíme dnes, ešte stále sa nám môže podariť vybudovať odolnosť do budúcnosti.“*

Hospodárske straty vyplývajúce z čoraz častejších extrémov počasia v dôsledku zmeny klímy neustále narastajú. Len v EÚ tieto straty v priemere dosahujú už viac ako 12 miliárd eur ročne. Z opatrnejších odhadov vyplýva, že vystavenie súčasného hospodárstva EÚ globálnemu otepleniu o 3 °C v porovnaní s predindustriálnymi úrovňami by viedlo k ročnej strate najmenej 170 miliárd eur. Zmena klímy ovplyvňuje nielen hospodárstvo, ale takisto zdravie a životné podmienky Európanov, ktorí čoraz viac trpia vlnami horúčav; v roku 2019 bola najsmrteľnejšou prírodnou katastrofou vlna horúčav v Európe, ktorá si vyžiadala 2 500 obetí na životoch.

Do našich opatrení pri adaptácii na zmenu klímy sa musia zapojiť všetky časti spoločnosti a všetky úrovne štátnej správy, na území EÚ i mimo nej. Naším cieľom je vybudovať spoločnosť odolnú proti zmene klímy a na to **budeme prehlbovať naše poznatky** o klimatických vplyvoch a riešeniach adaptácie, **zintenzívnime plánovanie adaptácie** a **posudzovanie rizík** spojených so zmenou klímy, **zrýchlime adaptačné opatrenia** a budeme pomáhať posilňovať odolnosť proti zmene klímy na celom svete.

Inteligentnejšia a systémovejšia adaptácia

Opatrenia na adaptáciu musia byť založené na spoľahlivých údajoch a nástrojoch na posudzovanie rizika, ktoré sú k dispozícii všetkým: od rodín kupujúcich, stavajúcich a renovujúcich príbytky, cez podniky v pobrežných regiónoch až po poľnohospodárov plánujúcich, aké plodiny budú pestovať. Stratégia na tento účel obsahuje návrhy opatrení, ktoré nám pomôžu naučiť sa **oveľa viac o adaptácii na zmenu klímy**, aby sme mohli získavať **viac kvalitných údajov** o rizikách a stratách súvisiacich so zmenou klímy a sprístupňovať ich všetkým. Európska platforma pre poznatky o adaptácii na zmenu klímy **Climate-ADAPT** sa vylepší a rozšíri a vytvorí sa špecializované stredisko monitorovania zdravia, ktorého úlohou bude lepšie stopovať a analyzovať vplyvy zmeny klímy na zdravie a predchádzať im.

Zmena klímy sa dotýka všetkých úrovní spoločnosti a pociťujú ju všetky hospodárske odvetvia, preto **potrebujeme systémovejšie opatrenia na adaptáciu**. Komisia bude otázku odolnosti proti zmene klímy naďalej zaraďovať do všetkých relevantných oblastí politiky. Bude podporovať ďalší rozvoj a vykonávanie adaptačných stratégií a plánov, pričom sa zameria na tri prierezové priority: začlenenie adaptácie na zmenu klímy **do makrofiškálnej politiky**, adaptačné **riešenia blízke prírode a miestne adaptačné** opatrenia.

Intenzívnejšie úsilie na medzinárodnej scéne

Naše politiky adaptácie na zmenu klímy musia zodpovedať nášmu vedúcemu postaveniu pri zmierňovaní zmeny klímy. Parížska dohoda vytýčila celosvetový cieľ adaptácie. Zdôraznila pritom, že adaptácia na zmenu klímy je kľúčovým faktorom prispievajúcim k udržateľnému rozvoju. EÚ bude podporovať vnútroštátne koncepcie, koncepcie na nižšej úrovni i regionálne koncepcie adaptácie a osobitne sa zameria na adaptáciu na zmenu klímy v Afrike a malých ostrovných rozvojových štátoch.

Zvýšime podporu na odolnosť proti zmene klímy a pripravenosť na ňu na medzinárodnej úrovni. Na to poskytneme zdroje, určíme prioritné činnosti a zvýšime účinnosť, **rozšírime medzinárodné financovanie** a posilníme **celosvetovú angažovanosť a výmeny** o otázke adaptácie na zmenu klímy. Takisto budeme spolupracovať s medzinárodnými partnermi pri úsilí odstrániť rozdiely v medzinárodnom financovaní opatrení v oblasti zmeny klímy.

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_21_663

Študentská stáž v Informačnom centre Europe Direct Prešov

Informačné centrum Europe Direct Prešov organizuje program neplatených študentských stáži, ktorého cieľom je poskytnúť študentom vysokých škôl príležitosť spojiť teoretické vedomosti s praktickými skúsenosťami a umožniť im oboznámiť sa so základmi činností informačného centra, EÚ a európskych inštitúcií.

Čo táto stáž ponúka?

- prax v odbore
- možnosť lepšieho umiestnenia na trhu práce
- prepojenie teórie a praxe
- získanie nových znalostí a skúseností
- odborný dohľad interného mentora
- nadviazanie profesionálnych kontaktov
- zoznámenie sa s kultúrou a etiketou daného prostredia
- zdokonalenie sa v cudzom jazyku
- účasť na konferenciách
- pomoc pri príprave podujatí

Nutné predpoklady

- záujem o dianie v Európskej únii
- prehľad o základoch fungovania EÚ, jej rozhodovacích procesoch a inštitúciách
- schopnosť pracovať s informačnými a komunikačnými technológiami

V prípade záujmu pošlite svoj životopis spolu s krátkym motivačným listom v slovenskom jazyku na adresu: *europedirect@sfpa.sk*

Sieť informačných centier, dokumentačných centier a konferenčných prednášateľov sa nachádza vo všetkých členských štátoch, aj v tom Vašom

Obráťte sa na vaše miestne informačné centrum Europe Direct v akomkoľvek úradnom jazyku EÚ a získajte:

- odpovede na otázky o vašich právach občana EÚ, o fondoch a pod.
- pozvánky na miestne informačné/kontaktné podujatia o EÚ
- dokumenty a publikácie EÚ
- odporúčania na zdroje informácií
- kontakty na príslušné organizácie

Obráťte sa na najbližšie európske dokumentačné centrum a získajte:

- prístup k oficiálnym publikáciám a dokumentom EÚ (v elektronickej alebo tlačenej podobe)
- pomoc pri vyhľadávaní podrobných informácií o právnych predpisoch, politikách a inštitúciách EÚ
- odborné školenia pre študentov zamerané na rešerš údajov súvisiacich s EÚ na výskumné účely

Plánujete zorganizovať vo vašom okolí podujatie zamerané na EÚ? Nájdite odborného konferenčného prednášateľa EÚ (právnici, konzultanti, akademici).

Viac info: https://europa.eu/european-union/contact/meet-us_sk

Kde nás nájdete?

17. novembra 6600/1, 080 01
Prešov, č.m. 93

europedirect@sfpa.sk

www.edpresov.sk

europe direct Prešov

facebook.com/edpresov

instagram.com/edpresov

twitter.com/edpresov

Názory vyjadrené v diele vyjadrujú len názor autorov a Európska komisia nie je zodpovedná za prípadné použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácií. Vydané s podporou Európskej komisie. Vydané za pomoci spolufinancovania EÚ.

